

ارزش های انسانی در اندیشه نظامی سردار سپهبد شهید حاج قاسم سلیمانی

فرزاد آزادی^۱

دریافت مقاله: ۱۴۰۳/۰۸/۲۴

پذیرش مقاله: ۱۴۰۴/۰۲/۰۳

چکیده

سردار سپهبد شهید حاج قاسم سلیمانی بدون شک یکی از فرماندهان تأثیرگذار ایرانی در طول تاریخ به خصوص دوران دفاع مقدس و محور مقاومت و مطرح در صحنه های جهانی، به شمار می رود؛ لذا شناخت اندیشه های ایشان، از اهمیت ویژه ای برخوردار است. از آنجایی که یکی از ابعاد و وجوه تشکیل دهنده اندیشه نظامی، ارزش های انسانی است، لازم است مقوله های ارزش های انسانی نیز، مورد بررسی، تحقیق و شناسایی قرار گیرد. لذا هدف این تحقیق بررسی ارزش های انسانی مؤثر بر اندیشه نظامی شهید سلیمانی بوده و سؤال اصلی آن عبارت است از: ارزش های انسانی مؤثر بر شکل گیری اندیشه نظامی سردار سپهبد شهید حاج قاسم سلیمانی چیست؟ پژوهش حاضر با روش تحلیل محتوا با رویکرد کیفی و جامعه آماری شامل سخنرانی های عمومی و خصوصی، مصاحبه رسمی، کتاب و دست نوشته (وصیت نامه، یادداشت و...) و نمونه گیری از جامعه آماری تا حد اشباع داده ها انجام شده و تجزیه تحلیل داده ها با استفاده از روش داده بنیاد و نرم افزار مکس کیو دا به عمل آمده است. یافته های تحقیق تبیین این است که در راستای تبیین ارزش های انسانی در اندیشه نظامی شهید سلیمانی، به ۱۱ مقوله ایثار و شهادت طلبی، اخلاص، شکرگزاری، قدرشناسی، خضوع و فروتنی و طلب عفو و بخشش، صبر، معنویت، مردمی بودن، مناعت طبع، غیرت و جهاد با نفس از خصوصیات بارز ارزش های انسانی شهید سلیمانی بوده که در عمل نیز به عینه مشاهده گردیده است.

واژگان کلید ارزش های انسانی، اندیشه، اندیشه نظامی، شهید سلیمانی، داده بنیاد

^۱ استادیار پایه ۱۳ علوم دفاعی راهبردی دانشگاه امام علی ع

مقدمه

اسلام به عنوان یک مکتب جامع و کامل با ادعای رهایی بخشی نوع انسان و رساندن او به سعادت، نگاه خاصی به ارزش های انسانی دارد. بر اساس اصل کامل بودن و جامعیت اسلام و ضروری بودن پیروی همه جانبه از قوانین و مقررات آن، در ارزش های انسانی نیز یک مسلمان می بایست جهت گیری اقدامات و حرکت های نظامی خود را از اسلام و قرآن اخذ نماید. اندیشه نظامی و دفاعی، تفکر در باب مسائلی چون دفاع، امنیت جامعه و فرد، برخورد با دشمن و نظیر این هاست؛ لذا اندیشیدن در باب دفاع و امنیت برای نوع انسان یک ضرورت حیاتی، زیستی، تاریخی و تمدنی است. (جمشیدی، ۱۳۸۹: ۱۴۰)

فرماندهان نظامی با برخورداری از نگرش خود (حتی با وجود نداشتن شکل مدون) که برگرفته از انقلاب اسلامی و آرمان ها و ارزش های انسانی آن بود، توانستند هشت سال دفاع مقدس را، با سربلندی پشت سر گذاشته و تجربیات گران سنگی را به دست آورند. یکی از این فرماندهان که سال ها، در دفاع مقدس و بعد از آن و در جبهه های مختلف در داخل و خارج از کشور با این نگرش و اندیشه، مجاهدت نموده، سردار سپهبد شهید حاج قاسم سلیمانی بود.

از محورهای عمده و مسئله ای اساسی مباحث اندیشه شهید، پرداختن به ارزش های انسانی است؛ لذا تفکرات و تجارب نظامی و دفاعی به علاوه ارزش های انسانی اندیشه ها همگام با تحولات نظامی، سازنده مباحثی هستند که ما از آن تحت عنوان اندیشه ی شهید عزیز یاد می کنیم. لذا تبیین اندیشه ایشان کمک شایانی برای ادامه راه نیروی قدس و سایر یگان های نیروهای مسلح خواهد بود و این مقاله این هدف را دنبال می کند که با تبیین ارزش های انسانی مؤثر بر اندیشه این شهید بزرگوار، گامی در جهت توسعه و تعمیق اندیشه های وی برداشته و به این سؤال اساسی پاسخ دهد که: ارزش های انسانی مؤثر بر شکل گیری اندیشه سردار سپهبد شهید حاج قاسم سلیمانی چیست؟

مبانی نظری

- پیشینه شناسی:

با بررسی های به عمل آمده و مطالعه منابع موجود داخل کشور و خارجی قابل دسترس، پروژه، رساله، مقاله و تحقیق علمی مستقل و مرتبط با عنوان این تحقیق مشاهده نگردید؛ اما تحقیقات زیر با برخی از موضوعات این پژوهش مرتبط هستند که در روند پژوهش مورد استفاده قرار گرفت:

دکتر حسن خلفی در اردیبهشت ۱۴۰۳ رساله‌ای با عنوان الگوی فرماندهی و رهبری جهادی شهید سلیمانی در مبارزه با داعش در عراق به این نتایج دست‌یافته است مؤلفه‌های الگوی فرماندهی و رهبری جهادی شهید سلیمانی در مبارزه با داعش در عراق در قالب چهار بعد عبارتند از: بعد ویژگی‌های شخصیتی، ذینفعان (مخاطبین)، کارکردی (وظایف) و بعد محیط که در این مقاله ارزشهای انسانی در شاخص ویژگیهای شخصیتی مورد استفاده قرار گرفت.

علی باقری دولت‌آبادی در سال ۱۴۰۰ و در فصلنامه علمی مطالعات دفاع مقدس، در مقاله‌ای تحت عنوان «انقلاب اسلامی و مکتب‌سازی: نمونه موردی مکتب شهید حاج‌قاسم سلیمانی» به این نتایج دست‌یافته است: برای مکتب شهید سلیمانی خصوصیات و ویژگی‌های زیر را می‌توان برشمرد: شهادت‌طلبی، شجاعت و شهامت، اخلاص و دین‌داری، آینده‌نگری، تکلیف‌گرایی، اخلاق‌مداری، خدمت‌رسانی به محرومان، دشمن‌شناسی و تمرکز بر هدف و این خصوصیات را می‌توان در دو بعد دسته‌بندی کرد: بعد فردی و بعد مدیریتی.

محسن شفیعی سیف‌آبادی در دومین همایش بین‌المللی گام دوم انقلاب اسلامی در سال ۱۳۹۹، در مقاله‌ای با عنوان «بررسی مهم‌ترین شاخصه‌های امنیتی - نظامی مدیریت جهادی سردار سلیمانی از تشکیل لشکر ۴۱ ثارالله در سال ۱۳۶۰ تا مبارزات برون‌مرزی با داعش» به این نتایج دست‌یافته که آنچه در بررسی شاخصه‌های امنیتی - نظامی مدیریت جهادی سردار سلیمانی از تشکیل لشکر ۴۱ ثارالله در سال ۱۳۶۰ تا مبارزات برون‌مرزی با داعش مورد توجه قرار می‌گیرد، هم تاکتیک‌ها و مهارت‌های بدون نقص وی را در برمی‌گیرد و هم به خلق و کارکرد نیروهای دفاع ملی و حشدالشعبی در سوریه و عراق اشاره دارد. سید محمد مقیمی نیز در فصلنامه علمی مدیریت اسلامی در سال ۱۳۹۹، در مقاله‌ای با عنوان «رهبری اخلاص‌مدار؛ جوهره مکتب شهید سلیمانی» به این نتایج دست‌یافته است که: در الگوی طراحی‌شده، مؤلفه‌ها در قالب چهار عامل ایمان به خدا، جهاد با نفس، ولایت‌مداری و حرکت جهادی گروه‌بندی که هسته مرکزی آن رفتارهای خالصانه است و به‌عنوان مهم‌ترین مضمون تأثیرگذار بر دیگر مضمون‌ها دارای نقش محوری در شکل‌دهی سایر رفتارها است.

مفهوم‌شناسی:

ارزش انسانی: ابزاری برای مدیریت روابط انسانی، رسیدن به اهداف و شناخت رسالت زندگی است که ریشه در باورها و اعتقادات اصلی ما دارد. (عمید، ۱۳۶۰)

اندیشه: فرهنگ معین اندیشه: تفکر، تأمل، بیم و اضطراب معنی شده است (معین؛ ۱۳۶۲؛ ۳۷۷/۱).

اندیشه نظامی: اندیشه نظامی، اشاره به مجموعه عناصر و اجزای نظام‌مندی دارد که در یک منظومه منسجم گرد هم آمده‌اند و در راستای تعریف مفهوم امنیت به مقابله با شرایط و عناصر ناامنی می‌پردازد. (اسدی و همکار: ۱۴۰۱: ۵) تفکری منسجم، موجه، اصولی، مهم و دارای چارچوب نظری و با اهمیت درباره امر و رأی نظامی که به بررسی مسئله بقای مادی و معنوی یک جامعه در مقابل خطرات و تهدیدات با توسل به قوه قهریه و سلاح و در جهت نیل به امنیت و تأمین منافع آن می‌پردازد. (جمشیدی، ۱۳۸۳: ۲۹)

اندیشه و تفکر:

بسیاری از آیات قرآن و روایات به طور صریح انسان را دعوت به تفکر در آیات و نشانه‌های الهی می‌کنند، از جمله آیات ۱۶۴ سوره بقره، ۶۹ سوره نحل، ۳ سوره رعد، ۷ سوره غاشیه، ۱ سوره یونس و...، همچنین روایت‌های بسیاری نیز در اهمیت فکر و اندیشه بیان شده از جمله: امیرالمؤمنین علی (علیه السلام) می‌فرماید: «لا عباده کالتفکر؛ عبادتی مانند اندیشیدن نیست» (آمدی، ۱۳۶۶: ۵۶) و امام صادق (علیه السلام) فرموده‌اند: «افضل العباده ادمان التفکر، بهترین عبادت مداومت در تفکر است» (کلینی، ۱۳۸۸، ۵۵/۲). مقام معظم رهبری (مدظله العالی) در مورد اهمیت و جایگاه اندیشه و اندیشیدن می‌فرمایند: انسان‌ها به برکت خرد است که می‌توانند پیام پیامبران را درک کنند؛ از مشکلات و دشواری‌های راه نورانی پیغمبران نهراسند و آن‌ها را بتوانند پشت سر بگذارند. به برکت عقل و اندیشه و خرد است که بشریت می‌تواند از مفاهیم قرآن به درستی استفاده کند و عمده مشکلات بشر حل خواهد شد. (مقام معظم رهبری (مدظله العالی)، ۱۳۹۳/۶/۳)

موضوعات اندیشه نظامی:

مهم‌ترین مسائل اندیشه نظامی عبارت‌اند از: مبانی و بنیان‌های نظری و فکری و اعتقادی شکل‌گیری اندیشه‌های نظامی، تأثیر و تأثر اندیشه نظامی نسبت به زمان و تحولات، اصول جنگ، مقررات و قواعد جنگ، اخلاق و جنگ، معاهده‌ها و قراردادهای نظامی، صلح، نیرو، امنیت، دشمن‌شناسی، تهدید، تکنولوژی، آموزش، لجستیک، طراحی عملیات رزمی، تاریخ نظامی، استراتژی (راهبرد)، تاکتیک و... (جمشیدی، ۱۳۹۶: ۶۰)

ابعاد اندیشه نظامی: هر اندیشه نظامی نیز سه بعد دارد که عبارت‌اند از:

- ۱- مبانی (فرهنگی، معرفتی، اعتقادی، روشی، انسان‌شناسانه و...)
- ۲- مفاهیم (جنگ، صلح، نیرو، سلاح، انسان، رزم، ملت، امنیت، بقا، سیاست و...)
- ۳- عناصر (هنر جنگ، اصول جنگ، انواع جنگ، دشمن‌شناسی و...). (زهدي نسب، ۱۳۹۹)

عوامل مهم شکل‌گیری اندیشه نظامی:

- ۱- عوامل، شرایط و مقتضیات زمانی و تاریخی
- ۲- عوامل، شرایط و ویژگی‌های مکانی (جغرافیایی، زیستی، ژئوپلیتیکی و...)
- ۳- عوامل و ویژگی‌ها و خصایص شخصیتی یا (روان‌شناسی) شخصیت نظریه‌پرداز و اندیشمند
- ۴- عوامل و ویژگی‌های نظامی، نظام‌های نظامی حاکم، جو و فضای نظامی موجود و...
- ۵- عوامل و ویژگی‌های فرهنگی شامل مکاتب، دیدگاه‌های فلسفی و فکری و تربیتی موجود
- ۶- عوامل سیاسی (آقا محمدی: ۱۳۹۹)

اندیشه‌های دفاعی - نظامی در دین مبین اسلام:

در قرآن و حدیث، مسلمانان به مدارا، دوستی و صلح کردن با برادران ایمانی و نیز مخاصمه‌نکردن با غیرمسلمانان تشویق شده‌اند. پیامبر اسلام (صلی الله و علیه و آله و سلم) در سراسر دوران اقامت در مکه به جنگ و درگیری رضایت نداد و به دستور الهی در برابر آزار و اذیت مشرکان، یاران خود را به خویشتن‌داری و خودداری از جنگ سفارش کرد. (سوره حجر: آیه ۸۵ و ۹۳ و ۹۴)

اصول حاکم بر اندیشه دفاعی - نظامی اسلام

الف- دفاع	ب- عبادت و قداست جهاد و جنگ
پ- تکلیف و مسئولیت	ت- کمال رزم
ث- فضیلت جهاد در راه خدا	ج- بسیج رزمی و تدارک مهمات و سلاح
ج- مقابله به مثل	ح- زمان و مکان جنگ
خ- مقررات جنگ	د- جهاد
ذ- هم‌زیستی مسالمت‌آمیز	ر- صلح
ز- وفاداری به تعهدات (جمشیدی، ۱۳۸۳: ۴۶۸-۴۵۴)	

اندیشه نظامی امام خمینی (رحمه الله علیه)

دفاع نظامی در اندیشه امام خمینی (رحمه الله علیه) یکی از ابعاد دفاع همه جانبه است که این دفاع در سه سطح و عرصه ملی، جهان اسلام و جبهه جهانی مستضعفین قابل تبیین است. مهم ترین اهداف دفاع نظامی در اندیشه دفاعی امام خمینی (رحمه الله علیه)

۱- دفع تجاوز دشمن

۲- حفظ اسلام

۳- دفاع از مرز جغرافیایی و تمامیت ارضی کشور

۴- دفاع از استقلال و شرف ملت

۵- تنبیه متجاوز و جبران خسارت (فرزندی، ۱۳۹۹)

نظریه دفاعی نظامی فرماندهی معظم کل قوا حضرت امام خامنه ای (مدظله العالی)

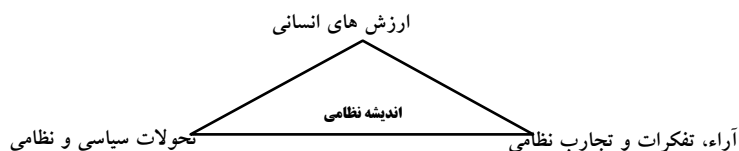
جنگ پدیده ای است ناشی از خوی تجاوزطلبی و زیاده خواهی های نظام سلطه و استکبار جهانی علیه ملل مسلمان و مستضعف جهان. وظیفه این ملت ها بدو اتخاذ تدابیر بازدارنده و سپس ایستادگی در برابر قدرت های زورگو و زیاده طلب شیطانی است.

دفاع مقتدرانه و عزتمندانه از ارزش ها و آرمان های اسلامی، انقلابی، ملی و انسانی و حفاظت از استقلال، تمامیت ارضی، نظام اسلامی و منافع ملی در پرتو آموزه های دفاعی مکتب اسلام در سرلوحه اهداف دفاعی نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران قرار دارد.

درنهایت: «ایجاد قدرت دفاعی بازدارنده و مقاومت در برابر تجاوزطلبی و زیاده خواهی های نظام سلطه در چارچوب ارزش ها و آرمان های اسلامی، انقلابی، ملی و انسانی به منظور پاسداری و دفاع از ارزش های دینی و ملی، نظام اسلامی، استقلال، تمامیت ارضی و منافع ملی». (آقا محمدی، ۱۳۹۹)

چارچوب نظری:

اگر اندیشه نظامی را به مثابه مثلثی تصور نماییم، سه عنصر ارزش های انسانی، تفکرات و تجارب نظامی و تحولات سیاسی و نظامی (مبانی سیاسی - نظامی) سه رأس آن را تشکیل می دهند. (جمشیدی، ۱۳۸۰: ۳۷). براساس این مدل، «ارزش های انسانی» یکی از رئوس مثلث اندیشه نظامی است و در این مقاله فقط به ارزش های انسانی پرداخته ایم.

روش‌شناسی تحقیق :

نوع پژوهش توسعه‌ای - کاربردی، با رویکرد کیفی است و از روش تحقیق «تحلیل محتوا» و تجزیه و تحلیل کیفی استفاده شده است؛ جامعه آماری و منابع مورد استفاده همگی دست‌اول بوده و شامل سخنرانی‌های عمومی و خصوصی، مصاحبه رسمی، کتاب و دست‌نوشته (وصیت‌نامه، یادداشت و...) است و نمونه‌گیری از جامعه آماری تا اشباع داده‌ها انجام شده است. برای گردآوری اطلاعات مورد نیاز، از روش کتابخانه‌ای (اسنادی) و با ابزار فیش‌برداری اسناد و مدارک دست‌اول و آرشیو سازمانی، مورد استفاده قرار گرفته است.

به منظور تحلیل هرچه دقیق‌تر بیانات و آثار سردار سپهد شهید حاج قاسم سلیمانی در خصوص مبانی اعتقادی مؤثر بر شکل‌گیری اندیشه نظامی، ابتدا مفاهیم مرتبط با این موضوع استخراج گردیده و محتوای آن به صورت دقیق مورد تحلیل قرار گرفته است. تحلیل محتوا به دنبال این بود که میزان تأکيدات شهید عزیز در ارتباط با موضوع را بررسی نماید. در تحلیل محتوا مفاهیم و کلمات کلیدی مربوط با بحث به گونه‌ای انتخاب و احصاء گردید تا بتواند تمام مفاهیم بیان شده را به طور کامل پوشش دهد. جستجوی مفاهیم و متن‌کاوی در بیانات، آثار و سخنرانی‌های شهید صورت گرفته و به منظور تحلیل محتوا کیفی، ابتدا مجموعه سخنرانی‌ها، بیانات و آثار، جمله به جمله بررسی گردید و در نهایت مفهوم‌پردازی و سپس مقوله‌بندی شده است.

تجزیه و تحلیل داده‌ها و یافته‌های تحقیق

در این تحقیق از رویکرد عرفی یعنی به دست آوردن اطلاعات مستقیم و آشکار از مطالعه، بدون تحمیل کردن مقوله یا نظریه‌های از پیش تعیین شده برای تحلیل محتوا استفاده شده است. در این راستا

در گام نخست، بر روی گزاره‌ها و جمله‌های متون جامعه آماری که تشکیل شده از سخنرانی‌ها، مصاحبه‌ها، دست‌نوشته‌ها و کتاب تألیفی سردار سپهد شهید حاج قاسم سلیمانی، با واحد ثبت «جمله»، کدگذاری باز به صورت یکجا انجام شده تا «مفاهیم» به دست آید.

در گام دوم، در کدگذاری محوری، بنا به موضوع مطروحه در هر سؤال فرعی، «مؤلفه‌ها» (که از سطح انتزاعی بالاتری برخوردار هستند)، با دسته‌بندی «مفاهیم» استخراج شده، حاصل شده است. در گام سوم، «مؤلفه‌ها» به وسیله کدگذاری انتخابی، «مقوله‌ها»ی اصلی را تشکیل داده‌اند؛ با انتخاب واحد معنایی به صورت دقیق، تلاش شده هیچ داده‌ای به طور سهوی وارد مقوله‌بندی نشود و به منظور حفظ قابلیت اعتماد، عوامل عدم قطعیت و عوامل پدیدارشنوده، همگی برشمرده شوند؛ در هر مرحله نیز، مطابق الگوی ارائه شده تا رسیدن به اشباع، کدگذاری انجام گرفته است. به علت کثرت داده‌ها و مفاهیم، در جدول ۱، خلاصه‌ای از شیوه‌ی تخصیص کدها در مرحله کدگذاری باز آمده است.

جدول ۱: کدگذاری باز ارزشهای انسانی مؤثر بر اندیشه شهید سلیمانی

منبع	شناسه	گزاره	شناسه	مفهوم
سخنرانی خصوصی درباره دفاع مقدس در جمع رزمندگان	ب ۶۷	برادران بسیجی رزمنده‌ام، برادر گرانقدر و ای کسی که امام بازوانت را می‌بوسد	۸م	تقدیر از رزمندگان اسلام توسط فرمانده کل قوا
			۱۳م	تا آخرین قطره‌ی خونمان برای پیروزی اسلام تلاش بکنیم
			۱۴م	تا آخرین نفس برای پیروزی اسلام تلاش بکنیم
سخنرانی خصوصی در جمع مدیران صداوسیما کرمان ۹۵/۱۲	ب ۱۹۰	جهاد اکبر خیلی سخت است	۲۹م	سختی جهاد اکبر

منبع	شناسه	گزاره	شناسه	مفهوم
جلسه عملیات والفجر ۱۰ با حضور شهید حاج قاسم سلیمانی ۶۶/۱۲	ب۵۷	خدایا! تو را سپاس می گویم به خاطر نعمت های	م۵۰	شکر به خاطر نعمت های خداوند
سخنرانی خصوصی در افطاری رزمندگان لشکر ثارالله کرمان ۹۴/۴	ب۱۶۹	آن دنیا دنیای قوم و خویشاوندی، فامیلی صرفاً دوستی نیست هم سنگری عادی نیست اگر آن هم سنگری دیروز را تا به امروز حفظ کرده باشیم آلوده اش نکرده باشیم ما باید طمع داشته باشیم	م۷۵	شرط شفاعت شهیدان آلوده نشدن و پاک زندگی کردن است
		برای طمع به شفاعت دوستانمان باید تلاش کنیم	م۷۶	تلاش برای شفاعت شهیدان
		یک دوره ای را طی کردیم دوره های سختی است بعضاً تکان دهنده است به این نباید دل خوش کنیم باید از این مراقبت کنیم	م۷۷	دل خوش نبودن به دوران سخت قبلی و تلاش برای شفاعت شهدا
سخنرانی عمومی در سالگرد شهادت شهید حسن شاطری سمنان ۹۲/۱۱	ب۱۶۶	ایران یعنی این، انقلاب اسلامی یعنی این، همه را تسلیم خودش کرد.	م۳۰۵	شهیدان برای ایران اسلامی جان داده اند
سخنرانی خصوصی در افطاری رزمندگان لشکر ۴۱ ثارالله کرمان ۹۷/۳	ب۲۱۶	ما به عنوان یک انسان در این شب قدر باید توجه بکنیم همه ی مشکلات مال خودمان هست و همه ی خوبی ها به خودمان می تواند برگردد اگر نقصی در ما وجود دارد این نقص را نباید به دیگری نسبت بدهیم نقص در من هست	م۳۰۸	خوبی و نقص هر انسان به خودش برمی گردد
		مهم ترین دشمن انسان خود انسان هست، اعدا به من شر نفسی... مهم ترین و بزرگ ترین دشمن انسان نفس خود انسان هست	م۳۰۹	مهم ترین و بزرگ ترین دشمن انسان نفس خود

منبع	شناسه	گزاره	شناسه	مفهوم
				انسان هست
		.. ما خودمان اگر خودمان را پاسداری نکنیم ما اگر خودمان را از گذشته‌ی خودمان از سابقه‌ی خودمان، از جهاد خودمان، از علقه‌های خودمان، از روحی که در وجود خودمان وجود داشت خودمان پاسداری نکنیم کسی نمی‌تواند این را به ما تلقین کند،		مراقبت از نفس پاک توسط خود انسان
سخنرانی عمومی در مراسم کنگره شهید عماد مغنیه تهران ۹۶/۱۱	ب ۲۰۱	آرزو و اراده دو عامل مهمی هستند که پیوسته شخصیت انسان را تحت تأثیر خود دارند	۳۱۱م	شخصیت انسان تحت تأثیر آرزوها و اراده او هست
		ریشه یا انسان هم به همین دو عامل برمی‌گردد	۳۱۲م	استقامت انسان تحت تأثیر آرزوها و اراده او هست
			۳۱۳م	تزلزل انسان تحت تأثیر آرزوها و اراده او هست
			۳۱۴م	آرزوی سخیف انسان را سخیف نگه می‌دارد
		اگر آرزوی خاکی بود و آرمان، آرمان خاکی بود انسان را در همان جایگاه خاکی نگه می‌دارد		
		اگر این آرزو یک آرزوی متعالی بود انسان را ورای خاک نگه می‌دارد به اوج می‌برد این خیلی در بعد تربیتی مهم است	۳۱۵م	آرزوی متعالی انسان را به اوج می‌برد
		اراده انسان هم تابع تعلق انسان است تعلق نقش محوری را در اراده دارد	۳۱۶م	اراده و تعلقات انسان در ارتباط باهم هستند
		اگر خواستید بفهمید، بشناسید، انسان‌ها را و قدرت و ضعف اراده آن‌ها کشف کنید، باید به تعلق آن‌ها نگاه کنید	۳۱۷م	برای کشف قدرت و ضعف اراده انسان‌ها باید به تعلقات وی

منبع	شناسه	گزاره	شناسه	مفهوم
				نگاه کرد
		تعلق به اشیای خاکی انسان را خاکی می کند	۳۱۸م	آرزوی سخیف انسان را سخیف نگه می دارد
		تعلق به موضوعات متعالی انسان را مافوق خاک قرار می دهد و متعالی می کند.	۳۱۹م	آرزوی متعالی انسان را به اوج می برد
		نیت انسان هم این که گفته می شود الاعمال بالنیات، نیت انسان هم برشی از تعلقات است،	۳۲۰م	نیت انسان هم برشی از تعلقات است،
		تعلقات، اثر اساسی را در اراده و همه ی اقدام و عمل انسان، در حرکتش دارد	۳۲۱م	تعلقات انسان در اراده و اعمال وی اثر دارد
سخنرانی خصوصی در جمع پاسداران تیپ یکم سیدالشهدا بم دهه ۷۰	ب۱۱۴	فاصله خودمان را از آن عمل های ارزشمند کم کنیم.	۳۳۱م	باید فاصله ی خود را با فرهنگ و اعمال جبهه کم کنیم
سخنرانی عمومی در مراسم یادواره شهید حسین همدانی تهران ۹۵/۶	ب۱۷۹	عمر بابرکت او در این قریب ۶۰ سال عمر زیباترین و بهترین ثمره را از عمر خودش دریافت کرد.	۳۳۲م	انسان می تواند بهترین ثمره از عمر خویش را با شهادت دریافت کند
کتاب «از چیزی نمی- ترسیدم»	۲۳۹د	دختر جوانی با سر برهنه و موهای کاملاً بلند در پیاده رو در حال حرکت بود که آن روزها یک امر طبیعی بود. در پیاده رو یک پاسبان شهربانی به او جسارتی کرد. این عمل زشت او در روز عاشورا برآشفته ام کرد	۳۵۰م	حساسیت و غیرت شهید به ناموس مردم

منبع	شناسه	گزاره	شناسه	مفهوم
		یک بار دو زن محجبه آمدند. یکی از آن‌ها گفت: «پسرم، اسمت چیه؟» گفتم: «قاسم» گفت: «قاسم جان، میایی با من تا کمک کنم درست رو تمام کنی؟» اصرار زیادی کرد. گفتم: «نه! من با همین کار کردن می‌تونم درس بخونم»		تکیه به خود، تلاش و مناعت طبع
		چشمم به یک کامیون آجر افتاد. با دوستم حسن، به سمت آن‌ها حمله کردیم. لذا درگیری قبل از مسجد آغاز شد. پلیس وارد شد. اول تیر مشقی می‌زد. بعداً شروع به زدن تیر جنگی کرد. وقتی تیر می‌زد		درگیری با عمل رژیمن پهلوی در دوران طاغوت
		من خدا را هزاران بار شکر کردم که خدایا من که لایق نبودم		شکرگزاری به خاطر حضور در انقلاب
سخنرانی خصوصی در مراسم تودیع و معارفه فرمانده لشکر ۴۱ ثارالله کرمان ۷۷	ب ۹۷	از برکت آن مرد صالح ارزشمندی که ناجی همه ما بود و در تاریکی شب ما را در این فضای رحمت و این وادی مغفرت قرار داد		شکرگزاری از ولایت فقیه
سخنرانی عمومی در مراسم یادواره شهدا، بخش جوانان رابر ۹۲	ب ۱۶۳	هیچ چیز نیستیم در مقابل عظمت اسلام ملت، شهدایمان و همه این‌ها.	م ۳۸۹	خضوع و خشوع در برابر اسلام
			م ۳۹۰	خضوع و خشوع در برابر ملت
			م ۳۹۱	خضوع و خشوع در برابر شهدا
سخنرانی و صحبت در جمع خانواده و اهالی	ب ۱۵۵	البته من عددی نیستم، این القاب و عبارت‌هایی را هم که به کار بردند هیچ کدامشان من در شأن من و من مستحق آن نیستم	م ۳۹۴	خضوع و فروتنی

منبع	شناسه	گزاره	شناسه	مفهوم
روستای قنات ملک				
وصیت نامه شهید حاج قاسم سلیمانی	۲۶۴د	سربازان و دست بوستان از همه طلب عفو دارم از همسایگانم و دوستانم و همکارانم طلب بخشش و عفو دارم	۳۹۷م	طلب عفو و بخشش از همسایگان، دوستان و همکاران
سخنرانی عمومی در مراسم دعای ندبه در مسجد صاحب الزمان کرمان ۷۴	ب۸۸	خداوند به همه من و شماها یک نعمت بسیار بزرگ و عظمایی (انقلاب) عطا کرد و به من فزون تر از همه این جمع و حتی جمع های دیگری	۳۹۹م	شکرگزاری به خاطر در مسیر انقلاب قرار گرفتن
سخنرانی خصوصی در افطاری رزمندگان لشکر ۴۱ ثارالله بیت الزهرا کرمان ۹۷/۳	ب۲۱۶	خلوت ما مهم تر از جلوت ما هست،	۴۱۶م	خلوت ما مهم تر از جلوت ما هست،
وصیت نامه شهید حاج قاسم سلیمانی	ب۲۶۴	خداوندا مرا پاکیزه بپذیر، آن چنان که شایسته دیدارت شوم	۴۳۰م	شوق پاک ترین مرگ یعنی شهادت
		جز دیدار تو را نمی خواهم، بهشت من جوار توست، یا الله!	۴۳۱م	شوق دیدار خداوند
		چگونه ممکن است کسی که چهل سال بر درت ایستاده است را نپذیری؟ خالق من، محبوب من، عشق من که پیوسته از تو خواستم سراسر وجودم را مملو از عشق به خودت کنی؛ مرا در فراق خود بسوزان و بمیران	۴۳۳م	طلب شهادت به خاطر ۴۰ سال مجاهدت در راه خدا
		من قادر به مهار نفس خود نیستم، رسوایم نکن. مرا به حرمت کسانی که حرمشان را بر خودت واجب کرده ای	۴۳۶م	دعا برای مهار نفس

منبع	شناسه	گزاره	شناسه	مفهوم
		بارها تو را دیدم و حس کردم، نمی‌توانم از تو جدا بمانم. بس است، بس. مرا بپذیر، اما آن‌چنان‌که شایسته تو باشم.		دعا برای شهادت
سخنرانی عمومی در یادواره ۸۰۰۰ شهید استان گیلان رشت ۹۵/۲	ب۱۷۵	یکی از مشخصه‌های مهم جنگ اخلاص در همه‌چیز بود اخلاص در بیان، اخلاص در عمل، اخلاص در فکر، چسبیده به معصوم		یکی از مشخصه‌های جنگ اخلاص رزمندگان در همه‌چیز بود
		خصیصه دیگر شاید این بود که در سطوح جنگ هیچ‌گونه احساسی توقعی از پاداش نداشتند. جنگ ما افتخارش این است که رتبه‌ای نبود.		نبود احساس توقع برای دریافت پاداش و رتبه‌ی بالاتر
سخنرانی عمومی در مراسم یادواره شهدا عملیات رمضان همدان ۹۷/۵	ب۲۱۷	امام دلیل طلب شهادت را تبعیت می‌داند یعنی تبعیت از خدا موجب طلب شهادت می‌شود		طلب شهادت به علت تبعیت از خداست
سخنرانی خصوصی در جمع پاسداران دانشگاه امام حسین تهران دهه ۹۰		مقدم دانستن دیگران بر خود این فقط در مسئله‌ی هدف در رفتن به سمت مأموریت هم نیست در موضوعات عادی هم هست.		مقدم دانستن دیگران بر خود
سخنرانی عمومی در کنگره شهدا در مصلا امام علی (ع) کرمان ۹۷/۱۲	ب۲۲۳	دیگران را با آن چیزی که فضیلت دارد بر خود. همین برتری داشتن و مقدم دانستن آن چیزی که فضیلت دارد بر خود، این بالاترین فضیلت شهید است.		مقدم دانستن آن چیزی که فضیلت دارد بر خود، این بالاترین فضیلت است

منبع	شناسه	گزاره	شناسه	مفهوم
سخنرانی خصوصی در جمع رزمندگان لشکر ۴۱ ثارالله در بیت الزهرا کرمان	ب ۲۲۲	این را نباید ناامید بشویم، جنگی نیست، ما دیگر نمی توانیم، نه این به آن رابطه‌ی ما با خدا بند هست، فقط گرفتار نشویم، گرفتار نقش و نگار دنیا نشویم	م ۶۲۵	عدم ناامیدی از شهادت و گرفتاری در نفسانیت
		، ما آمدیم مشغول خودمان باشیم فاصله گرفتیم، شهید هم نمی شویم، خصلت شهید هم نداریم، در جبهه هم باشیم، [شهید] نیستیم.	م ۶۲۶	در حال اشتغال به نفسانیت اگر در جبهه هم کشته شویم شهید نیستیم
سخنرانی عمومی در یادواره شهید یوسف الهی حسینیه ثارالله کرمان	ب ۱۳۳	ایثار و جهاد و شهادت در اعلی ترین شکل نشان داده شد	م ۸۸۰	ایثار و جهاد و شهادت در دفاع مقدس
سخنرانی عمومی در یادواره شهدا لشکر ۲۷ محمد رسول الله تهران ۹۱/۱۲	ب ۱۶۱	تأثیر میدانی آن مربوط به فرمانده هایشان بود	م ۱۰۵۳	تأثیر میدانی عرفان و معنویت در رزمندگان فرماندهان شهید بودند
سخنرانی خصوصی درباره دفاع مقدس در جمع رزمندگان زمان دفاع	ب ۶۲	رمز پیروزی این عملیات ۳ چیز است: اول ذکر خدا، دوم صبر، سوم توکل	م ۱۱۱۴	رمز پیروزی: ذکر خدا، صبر، توکل به خدا
جلسه عملیات کربلا ۵ با حضور شهید حاج قاسم سلیمانی زمنستان ۶۵	ب ۴۱	یک نوع پیروزی هم داریم که در استقامت است، در صبر و استقامت پیروزی است که اسلام به آن اهمیت می دهد و خیلی هم مهم است	م ۱۱۱۶	صبر و استقامت در اسلام پیروزی محسوب می شود

منبع	شناسه	گزاره	شناسه	مفهوم
سخنرانی عمومی در گرامیداشت سالروز عملیات بیت المقدس قم ۹۴/۳	ب ۱۶۸	این رهبری هم سه سطح داشت، یکی رهبری خاص که امام بود با آن نفس قدسی خودش، همه را دگرگون کرده بود، دوم رهبری در میدان بود، شهدای بود، مانند حسن باقری، شهید باقری. سوم رهبری عمومی داخل جامعه ما بود	م ۱۱۲۱	سه سطح رهبری در جنگ: رهبری امام، فرماندهان و افراد داخل جامعه
سخنرانی عمومی در مراسم یادواره ۱۱۰۰ شهید ملایر ۹۵/۷	ب ۱۸۱	علاج جامعه ما در همین است، آن چیزی که بر این فضا اثرگذار شد در بُعد اخلاقی و در ایثار و فداکاری، جلوه‌های زیبا و ارزشمند و باورنکردنی و متحیرکننده به وجود آمد،	م ۱۱۳۰	جلوه‌های زیبا و ارزشمند در ایثار و فداکاری، علاج جامعه ما است
سخنرانی خصوصی در سالروز والفجر ۸ جمع رزمندگان لشکر ۴۱ ثارالله کرمان ۹۶/۱۱	ب ۲۰۲	دورانی که سرخ و سیاه نداشت هرکس اخلاص داشت زیر آن سقف جا داشت	م ۱۱۷۲	در جنگ اخلاص وجود داشت
		کسی از کسی سؤال نمی‌کرد چه خطی دارید چه اندیشه‌ای دارید	م ۱۱۷۳	مهم نبودن فکر و اندیشه افراد در جنگ
وصیت‌نامه شهید حاج قاسم سلیمانی	د ۲۶۴	برادران و خواهران عزیز ایرانی من، مردم پرافتخار و سربلند که جان من و امثال من، هزاران بار فدای شما باد	م ۱۲۱۸	جان رزمنده‌ها فدای مردم ایران
سخنرانی خصوصی در گرامیداشت سوم خرداد حسینی ثارالله کرمان ۹۴/۳	ب ۱۶۷	عامل مذهب عامل تقویت ماست، عامل قدرت ماست، عامل انسجام ماست، عامل وحدت ماست، رمز فداکاری و ایثار ماست، رمز قبول مشقت‌ها و رنج‌هاست این عامل، عامل بزرگی بود مهمی بود تو جنگ ما اثرگذار شد و اثرگذار بود این یکی از و مهم‌ترین عامل بود	م ۱۲۸۱ م ۱۲۸۲	مذهب رمز فداکاری و ایثار ماست مذهب رمز قبول مشقت‌ها و رنج‌های ماست

منبع	شناسه	گزاره	شناسه	مفهوم
سخنرانی خصوصی به مناسبت دهه فجر در جمع رزمندگان زمان دفاع	ب۱۹	رمز پیروزی این عملیات ۳ چیز است یک ذکر خدا، دوم صبر، سوم توکل و این ۳ چیز است که ما را پیروز می کند	۱۳۸۴م	ذکر خدا، صبر و توکل کلید پیروزی عملیات
سخنرانی خصوصی درباره دفاع مقدس در جمع طلاب و روحانیون زمان دفاع	ب۵۰	ما باید آماده باش باشیم، باید آماده باشیم در این زمان حساس در این وضعیت حساس	۱۶۱۴م	آمادگی در مقابل توطئه منافقین
صحبت خصوصی با اعضا کنگره پایداری کرمان ۹۵/۱۱	ب۱۸۵	ایثار فقط در سطوح جان دادن و جان باختن نیست بلکه ایثار در همه ی سطوح جامعه در ابعاد گوناگونش معنا پیدا می کند و ارزش پیدا می کند که توی جامعه ی ما امروز رواج پیدا کرده	۱۶۲۶م	ایثار و فداکاری در جامعه رواج پیدا کرده
سخنرانی عمومی به مناسبت هفته کرمان برج میلاد تهران ۹۴/۵	ب۱۷۰	جامعه ی بدون ایثار یک جامعه ی بدون حیات و حرارت هست، جامعه ای که در آن ایثار وجود نداشته باشد در آن نورانیت و روشنائی وجود ندارد	۱۶۴۸م	ایثار در جامعه باعث حیات و نورانیت جامعه است
		ایثار فقط در سطوح جان دادن و جان باختن نیست بلکه ایثار در همه ی سطوح جامعه در ابعاد گوناگونش معنا پیدا می کند و ارزش پیدا می کند	۱۶۴۹م	ایثار در همه ابعاد معنا و ارزش دارد
مصاحبه درباره شهید علی عابدینی کرمان دهه ۷۰	ب۱۲۳	عامل مذهب عامل تقویت ماست، عامل قدرت ماست، عامل انسجام ماست، عامل وحدت ماست،	۱۷۹۷م	فرمانده بامعنویت- ترین فرد در بین نیروها بود.

کدگذاری محوری، مرحله دوم تجزیه و تحلیل در روش تحلیل محتوا است. هدف این مرحله ترکیب بندی و دسته بندی بین مفاهیم ایجاد شده در مرحله کدگذاری باز است. نحوه تبدیل مفاهیم به دسته بندی کلی (مؤلفه ها)، طی مرحله کدگذاری محوری، در جدول ۲ آمده است.

جدول ۲: کدگذاری محوری ارزش های انسانی مؤثر بر اندیشه شهید سلیمانی

شناسه	مفهوم	شناسه	مؤلفه	مقوله	
م۱۳	تا آخرین قطره‌ی خونمان برای پیروزی اسلام تلاش بکنیم	ل۳۲	ایثار برای اسلام و ایران	ایثار و شهادت- طلبی	ارزش‌های انسانی در اندیشه شهید سلیمانی
م۱۴	تا آخرین نفس برای پیروزی اسلام تلاش بکنیم				
م۸۸۰	ایثار و جهاد و شهادت در دفاع مقدس بود				
م۱۲۱۸	جان رزمنده‌ها فدای مردم ایران				
م۱۶۴۴	رزمنده باید ایثار کند				
م۱۶۴۹	ایثار در همه ابعاد معنا و ارزش دارد				
م۳۰۵	شهیدان برای ایران اسلامی جان داده‌اند				
م۱۷۱۵	در مقابل دشمن باید فداکاری، جان‌فشانی و ایثار کرد				
م۱۲۸۱	مذهب رمز فداکاری و ایثار ماست	ل۳۳	ایثار نیاز جامعه		
م۱۲۸۲	مذهب رمز قبول مشقت‌ها و رنج‌های ماست				
م۱۶۲۶	ایثار و فداکاری در جامعه رواج پیدا کرده				
م۱۶۴۸	ایثار در جامعه باعث حیات و نورانیت جامعه است				
م۱۱۳۰	جلوه‌های زیبا و ارزشمند در ایثار و فداکاری، علاج جامعه ما است				
م۴۳۸	دعا برای شهادت	ل۳۴	شهادت‌طلبی		
م۴۳۰	شوق پاک‌ترین مرگ یعنی شهادت				
م۴۳۱	شوق دیدار خداوند				
م۴۳۳	طلب شهادت به‌خاطر ۴۰ سال مجاهدت در راه				

شناسه	مفهوم	شناسه	مؤلفه	مقوله
	خدا			
۵۲۵م	طلب شهادت به علت تبعیت از خداست			
۵۱۷م	یکی از مشخصه های جنگ اخلاص رزمندگان در همه چیز بود	۳۵ل	اخلاص رزمندگان	اخلاص
۱۱۷۲م	در جنگ اخلاص وجود داشت			
۵۱۸م	نبود احساس توقع برای دریافت پاداش و رتبه بالاتر			
۱۱۷۳م	مهم نبودن فکر و اندیشه برای افراد در جنگ			
۵۰م	شکر به خاطر نعمت های خداوند	۳۶ل	شکرگزاری	شکرگزاری
۳۸۴م	شکرگزاری از ولایت فقیه			
۳۷۵م	شکرگزاری به خاطر حضور در انقلاب			
۳۹۹م	شکرگزاری به خاطر در مسیر انقلاب قرار گرفتن			
۲۷۷م	قدر نظر خداوند بر رزمندگان اسلام را باید دانست			
۸م	تقدیر از رزمندگان اسلام توسط فرمانده کل قوا	۳۹ل	قدرشناسی از رزمندگان	قدرشناسی
۷۹۳م	قدرشناسی وحدت و مقاومت			
۳۹۷م	طلب عفو و بخشش از همسایگان، دوستان و همکاران	۳۷ل	طلب عفو و بخشش	خضوع و فروتنی و طلب عفو و بخشش
۳۹۴م	خضوع و فروتنی	۴۱ل	خضوع و فروتنی	
۳۸۹م	خضوع و خشوع در برابر اسلام			
۳۹۰م	خضوع و خشوع در برابر ملت			
۳۹۱م	خضوع و خشوع در برابر شهدا			
۱۱۱۴م	رمز پیروزی: ذکر خدا، صبر، توکل به خدا	۳۸ل	صبر	صبر
۱۳۸۴م	ذکر خدا، صبر و توکل کلید پیروزی عملیات			
۱۱۱۶م	صبر و استقامت در اسلام پیروزی محسوب می شود			
۱۷۹۷م	فرمانده با معنویت ترین فرد در بین نیروها بود.	۴۰ل	معنویت	معنویت
۱۳۷۴م	فرمانده باید با معنویت واقعی داشته باشد			

شناسه	مفهوم	شناسه	مؤلفه	مقوله		
م۱۰۵۳	تأثیر میدانی عرفان و معنویت در رزمندگان فرماندهان شهید بودند					
م۳۷۷	تعلق خاطر نسبت به مردم	ل۴۲	مردمی بودن	مردمی بودن		
م۳۷۹	افتخار به متعلق بودن به مردم					
م۳۹۵	متولد روستای قنات ملک و از این مردم هستم					
م۳۵۵	تکیه به خود، تلاش و مناعت طبع	ل۴۳	متکی به خود و مناعت طبع	مناعت طبع		
م۳۵۰	حساسیت و غیرت شهید به ناموس مردم	ل۴۴	غیرت به ناموس	غیرت		
م۲۹	جهاد اکبر خیلی سخت است	ل۴۵	جهاد با نفس	جهاد با نفس		
م۳۱۰	مراقبت از نفس پاک توسط خود انسان					
م۴۳۶	دعا برای مهار نفس					
م۴۱۶	خلوت ما مهم تر از جلوت ما هست،					
م۳۸۵	خطاها و اشتباهاتم از روی نفسانیت نبوده است					
م۳۰۹	مهم ترین و بزرگ ترین دشمن انسان نفس خود انسان هست					
م۳۱۱	شخصیت انسان تحت تأثیر آرزوها و اراده او هست	ل۴۶	داشتن اراده و تعلقات متعالی			
م۳۱۲	استقامت انسان تحت تأثیر آرزوها و اراده او هست					
م۳۱۳	تزلزل انسان تحت تأثیر آرزوها و اراده او هست					
م۳۰۸	خوبی و نقص هر انسان به خودش برمی گردد					
م۳۱۶	اراده و تعلقات انسان در ارتباط باهم هستند					
م۳۱۵	آرزوی متعالی انسان را به اوج می برد					
م۳۱۹	آرزوی متعالی انسان را به اوج می برد					
م۳۱۴	آرزوی سخیف انسان را سخیف نگه می دارد					

شناسه	مفهوم	شناسه	مؤلفه	مقوله	
۳۱۸م	آرزوی سخیف انسان را سخیف نگه می‌دارد				
۳۱۷م	برای کشف قدرت و ضعف اراده انسان‌ها باید به تعلقات وی نگاه کرد				
۳۲۰م	نیت انسان هم برشی از تعلقات است				
۳۲۱م	تعلقات انسان در اراده و اعمال وی اثر دارد				
۷۵م	شرط شفاعت شهیدان آلوده‌نشدن و پاک زندگی کردن است	۴۷ل	پاک زندگی کردن برای بهره- مندی از شفاعت شهدا		
۷۶م	تلاش برای شفاعت شهیدان				
۷۷م	دل‌خوش نبودن به دوران سخت قبلی و تلاش برای شفاعت شهدا				
۶۲۵م	عدم ناامیدی از شهادت و گرفتاری در نفسانیت				
۶۲۶م	در حال اشتغال به نفسانیت اگر در جبهه هم کشته شویم شهید نیستیم				
۵۵۰م	مقدم دانستن آن چیزی که فضیلت دارد بر خود، این بالاترین فضیلت است	۴۸ل	مقدم دانستن دیگران بر خود		
۵۴۲م	مقدم دانستن دیگران بر خود				

کدگذاری انتخابی ارزش های انسانی مؤثر بر اندیشه شهید سلیمانی

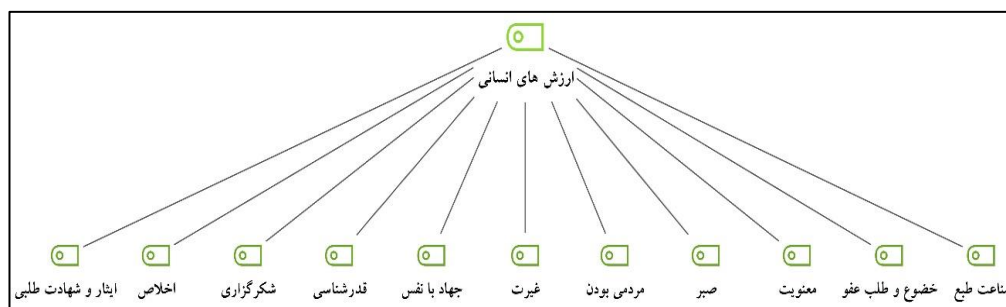
در مرحله کدگذاری انتخابی نیز با استفاده از روش تحلیل محتوا و نرم افزار مکس. کیو. دا ۲۰۲۰ در موضوع « ارزش های انسانی مؤثر بر اندیشه شهید سلیمانی » در قالب جدول ۳ پرداخته شده است.

جدول ۳: کدگذاری انتخابی ارزش های انسانی مؤثر بر اندیشه شهید سلیمانی

شناسه	مؤلفه	مقوله
۳۲ل	ایثار برای اسلام و ایران	ایثار و شهادت طلبی
۳۳ل	ایثار نیاز جامعه	
۳۴ل	شهادت طلبی	
۳۵ل	اخلاص رزمندگان	اخلاص

مقوله	مؤلفه	شناسه
شکرگزاری	شکرگزاری	۳۶ل
قدرشناسی	قدرشناسی از رزمندگان	۳۹ل
خضوع و فروتنی و طلب عفو و بخشش	طلب عفو و بخشش	۳۷ل
	خضوع و فروتنی	۴۱ل
صبر	صبر	۳۸ل
معنویت	معنویت	۴۰ل
مردمی بودن	مردمی بودن	۴۲ل
مناعت طبع	متکی به خود و مناعت طبع	۴۳ل
غیرت	غیرت به ناموس	۴۴ل
جهاد با نفس	جهاد با نفس	۴۵ل
	داشتن اراده و تعلقات متعالی	۴۶ل
	پاک زندگی کردن برای بهره‌مندی از شفاعت شهدا	۴۷ل
	مقدم دانستن دیگران بر خود	۴۸ل

پس از کدگذاری انتخابی برابر جدول بالا در راستای تبیین ارزش‌های انسانی در اندیشه شهید سلیمانی، به ۱۱ مقوله ایثار و شهادت‌طلبی، اخلاص، شکرگزاری، قدرشناسی، خضوع و فروتنی و طلب عفو و بخشش،

صبر، معنویت، مردمی بودن، مناعت طبع، غیرت و جهاد با نفس دست پیدا نمودیم که در شکل بالا و برابر الگوی زیرآورده شده است.

الف- نتیجه‌گیری

در چارچوب نظری تحقیق یکی از رئوس مثلث اندیشه نظامی، « ارزش‌های انسانی » است که ارزش‌های انسانی مؤثر بر اندیشه نظامی شهید سلیمانی نیز زیر مجموعه این مبانی است؛ با عنایت به اینکه اصول‌دین، باورهای پایه دین اسلام است و شرط مسلمان بودن را اعتقاد به آن‌ها دانسته‌اند، و شهید سلیمانی که در یک خانواده مذهبی متولد و رشد نموده بود و از ابتدای زندگی بنا به گفته‌های خود شهید، پدر و مادر دین‌دار و معتقدی داشته است، لذا با ارزش‌های انسانی شیعه پرورش‌یافته و ارزش‌های انسانی ایشان بر همین اساس شکل گرفته است؛ نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل داده‌ها نیز مبین همین مسئله است که در راستای تبیین ارزش‌های انسانی در اندیشه نظامی شهید سلیمانی، به ۱۱ مقوله ایثار و شهادت‌طلبی، اخلاص، شکرگزاری، قدرشناسی، خضوع و فروتنی و طلب عفو و بخشش، صبر، معنویت، مردمی‌بودن، مناعت طبع، غیرت و جهاد با نفس از خصوصیات بارز ارزش‌های انسانی شهید سلیمانی بوده که در عمل نیز به عینه مشاهده گردیده است

ب- پیشنهادها

- ۱- معاونت تربیت و آموزش سازمان‌های سپاه و ارتش و نیروهای تحت امر، جهت به کار بستن ارزش‌های انسانی مؤثر بر اندیشه نظامی سردار سپهبد شهید حاج‌قاسم سلیمانی به‌عنوان یک الگوی نظامی موفق در حوزه مقاومت، از محتوی و نتایج پژوهش در تدوین برخی از دروس آموزشی مرتبط در مقاطع مختلف تحصیلی استفاده نمایند.
- ۲- معاونت نیروی انسانی ستاد کل با اطلاع رسانی به فرماندهان نظامی و مدیران وزارت کشور با اطلاع رسانی به مسئولان کشوری به‌منظور اتخاذ تصمیمات و سیاست‌گذاری دفاعی کشور به‌وسیله آشنایی بیشتر با اندیشه نظامی (به‌خصوص ارزش‌های انسانی اندیشه نظامی شهید سلیمانی)، از محتوی و نتایج این پژوهش می‌توانند بهره‌برداری نمایند.
- ۳- معاونت تربیت و آموزش ستاد کل، به منظور دستیابی به اندیشه نظامی اندیشمندان ایرانی و اسلامی، مکاتب و ادیان مختلف، ادوار مختلف تاریخی ایران و... با الگوگیری از ادبیات، روش تحقیق و نتایج حاصله از این پژوهش به‌عنوان یک روش مناسب، در تدوین بخش‌هایی از پایان نامه‌ها و رساله‌های دانشجویان گرایش اندیشه نظامی دانشگاه‌های نیروهای مسلح استفاده نمایند.

فهرست منابع:

- قرآن کریم، سوره حجر، آیه‌های ۸۵-۹۳-۹۴
- بیانات حضرت امام خامنه‌ای^(مدظله‌العالی) قابل دسترسی در: WWW.Khamenei.ir

کتاب

- آقا محمدی، داود، (۱۳۹۹)، روش‌های تحقیق کیفی و کاربرد در اندیشه نظامی، تهران، دانشگاه عالی دفاع ملی، جزوه درسی.

- آقا محمدی، داود، (۱۳۹۷)، اندیشه نظامی، تهران، دانشگاه عالی دفاع ملی، جزوه درسی.
- آمدی، عبدالواحد بن محمد تمیمی، (۱۳۶۶)، غررالحکم و درر الکلم، قم، انتشارات دفتر تبلیغات

اسلامی

- جمشیدی، محمدحسین؛ (۱۳۸۰)، مبانی و تاریخ اندیشه نظامی در ایران، تهران، انتشارات آرین.
- جمشیدی، محمدحسین؛ (۱۳۸۳)، مبانی و تاریخ اندیشه نظامی در جهان، تهران، انتشارات آرین.
- جمشیدی، محمدحسین؛ (۱۳۸۹)، مبانی اندیشه نظامی در اسلام، تهران، انتشارات دانشگاه امام-حسین^(علیه السلام).

- جمشیدی، محمدحسین، (۱۳۹۶)، اندیشه نظامی امام علی^(علیه السلام)، پروژه تحقیقاتی ستاد کل نیروهای مسلح.

- زهدی نسب، یعقوب، (۱۳۹۹)، سیر تحول اندیشه نظامی در جهان، تهران، دانشگاه عالی دفاع ملی.

- فرهنگ عمید، حسن عمید، امیرکبیر، تهران، ۱۳۶۰.
- فرهنگ معین، محمد معین، تهران، امیرکبیر، جلد ۱.
- لغت‌نامه دهخدا، علی‌اکبر دهخدا، دانشگاه تهران، تهران، ۱۳۷۲.
- کلینی، محمد بن یعقوب، (۱۳۸۸)، اصول الکافی، تهران، دار الکتب الاسلامیه.
- معلوف، لوئیس، (۱۳۸۶)، المنجد عربی به فارسی، ج ۱، مترجم: محمد بندر ریگی، چاپ ششم، تهران.
- مطهری، مرتضی، (۱۳۹۵)، مجموعه آثار، تهران، صدرا، جلد ۲.

مقالات

- اسدی، مجید، آقا محمدی، داود، (۱۴۰۱)، مطالعه تطبیقی اندیشه نظامی سوسیالیسم و فاشیسم (از منظر اندیشمندان دو مکتب)، فصلنامه مطالعات دفاعی استراتژیک، دانشگاه عالی دفاع ملی، صص ۱-۲۲.

- باقری دولت‌آبادی، علی، (۱۴۰۰)، انقلاب اسلامی و مکتب‌سازی: نمونه موردی مکتب شهید حاج قاسم سلیمانی، فصلنامه علمی مطالعات دفاع مقدس، دانشگاه عالی دفاع ملی، دانشکده دفاع ملی.

- حامدی سنجانی، علی رضا، بیک بیلندی، علی اصغر، (۱۴۰۱)، شناسایی ابعاد دانش اندیشه نظامی به روش فراترکیب، فصلنامه مطالعات دفاعی استراتژیک، دانشگاه عالی دفاع ملی، صص ۱۳۶-۱۱۵.
- شفیعی سیف آبادی، محسن، (۱۳۹۹)، بررسی مهم ترین شاخصه های امنیتی-نظامی مدیریت جهادی سردار سلیمانی از تشکیل لشکر ۴۱ ثارالله در سال ۱۳۶۰ تا مبارزات برون مرزی با داعش، دومین همایش بین المللی گام دوم انقلاب اسلامی، مکتب شهید سلیمانی؛ الگوی تربیت مدیران جهادی تمدن ساز.
- فرزندی، عباسعلی، (۱۳۹۹)، اصول اندیشه نظامی از منظر حضرت امام خمینی (رحمه الله علیه)، دفتر مکتب اندیشه دفاعی، داعا.
- مقیمی، سید محمد، (۱۳۹۹)، رهبری اخلاص مدار؛ جوهره مکتب شهید سلیمانی، فصلنامه علمی «مدیریت اسلامی»، دانشگاه جامع امام حسین (علیه السلام).
- یداللهی، رضا، (۱۳۹۵)، تبیین اصول و مبانی مکتب دفاعی اسلام و ارائه ی نظریه ی دفاعی بر مبنای اندیشه دفاعی حضرت امام خامنه ای (مدظله العالی)، دانشگاه عالی دفاع ملی، دانشکده دفاع ملی.

منابع خارجی

- Lincoln, Y.S., & Guba, E. (1985). Establishing Trustworthiness, Naturalist Inquiry. Newbury Park, LA, Sage.

COPYRIGHTS

© 2025 by the authors. Published by The National Defense University. This article is an open-access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0>

